

terne lidt længere ned end det, der er lagt op til, samt gøre det lidt enklere, og vi synes, at de ændringsforslag, der ligger fra Advokatrådet, ser ret fornuftige ud, så det vil vi godt se nærmere på under udvalgsarbejdet.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KD):

Vi vil også fra Kristendemokraternes side ikke bare tilslutte os lovforslaget fra regeringen, men også indledningsvis lykønske Enhedslisten med, at man er nået så vidt med et forslag, som tager udgangspunkt i B 66 fra sidste folketingsår.

Det var vi positive over for, og derfor er vi sådan set også positive over for L 219 her, som jo går ud på at udskille inkassosagerne fra den samlede mængde sager, så man dermed tilvejebringer et grundlag for, at tvangsfuldbyrdelsen kan ske i en arbejdsgang.

Jeg kan sådan set ikke gøre meget andet end at tilslutte mig de positive bemærkninger, der har været fra ordførerne i øvrigt, og så selvfølgelig sige, at vi også i forbindelse med udvalgsbehandlingen vil være villige til på baggrund af de høringssvar, der er afgivet, at se på nogle af enkeltlementerne. Men under alle omstændigheder bliver resultatet af vores overvejelser, når vi kommer frem til en tredje behandling, at vi kan støtte forslaget.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg takker da også for, at der blev plads til et par pæne ord til ministeren undervejs.

Det er jo fuldstændig korrekt, at det var på Enhedslistens initiativ, at vi i sidste samling havde en diskussion specifikt på det her område. Vi valgte jo så, da den store betænkning forelå, for at det var muligt at fremsætte lovforslag i denne samling, at udskille dele af betænkningen og sige, at her har vi behov for at få høringssvar tilbage på et tidligere tidspunkt, så der var en mulighed for at fremsætte et lovforslag, der gerne skulle forenkle inkassoprocessen.

Jeg takker for den opbakning, der er hele vejen rundt i Folketingssalen. Men det er selvfølgelig klart, at vi da gerne medvirker til at besvare spørgsmål af mere teknisk karakter, som f.eks. fru Line Barfods indvendinger og alternative forslag til det, som vi nu ud fra en samlet vurdering har fundet var den bedste måde at skrive lovforslaget sammen på.

Det er også korrekt, at man kunne ønske sig, at niveauerne lå et andet sted, og at det her lovforslag måske havde større økonomiske konsekvenser til glæde for de borgere, som det omhandler. Men det er, hvad vi fandt var det rigtige niveau at lægge os på ud fra en samlet betragtning.

Vi går selvfølgelig ind i udvalgsarbejdet med et åbent sind, og det betyder selvfølgelig også, at vi lytter til de indvendinger, der måtte være omkring teknikken i det her. Det er jo ikke meningen, at det skal være bøvet og bureaukratisk. Det er først og fremmest for at få lavet en forenkling til glæde for de borgere, som har ubestridte pengekrav, og hvor opfattelsen jo er, at vi bare skal sørge for, at det kører igennem systemet så hurtigt, som det er muligt til glæde for samfundet som et hele.

Tak for opbakningen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse og omlægning af retsafgifterne i civile retssager.

Af Line Barfod (EL) m.fl.
(Fremsat 23/3 2004).

Forslaget sattes til forhandling.

Kl. 17.00

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslaget fra Enhedslisten pålægger regeringen at fremsætte lovforslag, som indebærer en markant sænkning samt en omlægning af

retsafgifterne i civile retssager, således at loven kan træde i kraft den 1. januar 2005.

Som bekendt stemte de nuværende regeringspartier for 4 år siden imod den daværende regerings markante forhøjelser af retsafgifterne, og jeg vil gerne slå fast, at den nuværende regering ønsker at gøre det billigere at føre civile retssager ved domstolene. Regeringen har allerede taget det første konkrete skridt til at gøre det billigere for borgerne og erhvervslivet at få behandlet en sag ved domstolene, og her tænker jeg på det lovforslag om en forenklet inkassoproces, som vi netop har behandlet.

Det beslutningsforslag, vi drøfter i dag, lægger op til en generel nedsættelse og omlægning af retsafgiften for civile retssager. Det lyder enkelt, og som nævnt er regeringen også enig i det sigte. Men så enkelt, som forslagsstillerne fremstiller det, er det imidlertid ikke, for det nytter jo ikke noget, at et flertal i Folketinget beslutter at sætte retsafgifterne ned, hvis der ikke også er et flertal, der kan blive enige om, hvordan en sådan nedsættelse skal finansieres. Spørgsmålet om en markant nedsættelse af retsafgifter må nu engang være et finanslovs spørgsmål.

Retsafgifternes størrelse har i de seneste år i flere omgange været til debat også her i Folketingssalen. Regeringen har i den forbindelse tilkendegivet, at vi vil se nærmere på retsafgifterne i civile retssager. Det fremgår også af finanslovaftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti for 2003.

Med Retsplejerådets betænkning nr. 1436 fra januar måned 2004 om en reform af den civile retspleje har vi nu fået et godt og solidt grundlag for det videre arbejde med retsafgifternes størrelse. Betænkningen indeholder således bl.a. et forslag til en samlet omlægning og nedsættelse af retsafgifterne for civile retssager.

Retsplejerådets betænkning er sendt i høring, og høringen er endnu ikke afsluttet. Først når det er sket, vil vi have det fulde grundlag for at gå videre med sagen. Et helt afgørende spørgsmål i den forbindelse er naturligvis finansieringen af en retsafgiftsnedsættelse. Hvor stort et beløb det drejer sig om for statskassen, afhænger af, hvordan det konkrete forslag bliver udformet, men jeg kan f.eks. nævne, at beslutningsforslaget selv nævner et indtægtstab på i størrelsesordenen 100 mio. kr. Hvordan et provenutab af den størrelsesorden skal finansieres, går beslutningsforslaget imidlertid let hen over.

Beslutningsforslaget indebærer således, at regeringens på forhånd bindes til at fremsætte et lovforslag om en markant nedsættelse af retsafgifterne, selv om det måtte vise sig umuligt at nå til enighed om finansieringen. Det er ikke ansvarlig politik, og regeringen kan naturligvis ikke støtte, at vi på den måde skal bindes til at fremsætte et lovforslag, der vil medføre et betydeligt indtægtstab for staten, uden at finansieringen er på plads.

Regeringen er derimod indstillet på, at spørgsmålet om en nedsættelse og en omlægning af retsafgifterne skal indgå i de kommende politiske drøftelser om næste års finanslov. Jeg vil gerne slå fast, at regeringen kan støtte nedsættelser af retsafgifterne under forudsætning af, at et forslag herom kan finansieres i forbindelse med efterårets finanslovforhandlinger.

Som det fremgår af det, jeg har sagt, er den rigtige fremgangsmåde efter regeringens opfattelse, at retsafgiftsreglerne tages op i forbindelse med efterårets finanslovforhandlinger, så det sikres, at den nødvendige finansiering af en afgiftsnedsættelse er på plads, inden der fremsættes et lovforslag.

Den proces er der allerede lagt op til og taget hul på i forbindelse med finanslovaftalen for 2003 og med Retsplejerådets betænkning fra januar i år. Man kan derfor også sige, at forslagsstillerne til beslutningsforslaget forsøger at sparke en åben dør ind. Alle er velkomne til at gå ind ad denne dør, men det forudsætter naturligvis, at man også er villig til at betale entreen.

På den anførte baggrund kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig selvfølgelig, at ministeren siger, at hun er enig i intentionerne med forslaget. Jeg vil så gerne høre, om det, ministeren lægger op til, er, at man satser på at få ændringer, der kan træde i kraft den 1. januar 2005, eller om man forventer, at det er noget, der først bliver vedtaget næste forår og så først træder i kraft måske i 2006. Det var det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er, om ministeren kan bekræfte, at da man forhøjede retsafgifterne kraftigt for nogle år siden, var de formål, man brugte de forhøjede retsafgifter til, Måltidets Hus og forsøg i folkeskolen. De er nu bortfaldet, de er her ikke længere, så det, man oprindeligt sagde at man skulle bruge de her ekstra indtæg-

ter til, er ikke længere på finansloven. Kan ministeren bekræfte, at det forholder sig sådan?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg må blankt erkende, at det sidste spørgsmål kan jeg ikke svare på. Jeg kan simpelt hen ikke erindre, hvordan finansieringerne hang sammen i en finanslov for mange år siden. Men hvis fru Line Barfod ønsker at dyrke lige præcis den indfaldsvinkel, så ved jeg, at fru Line Barfod er dygtig til at stille spørgsmål de rette steder og til at få dem besvaret.

Kl. 17.05

Jeg vil sige vedrørende det andet spørgsmål om, hvornår et eventuelt lovforslag, såfremt man bliver enig om en finansiering, skal træde i kraft, at det jo beror på, hvordan finanslovforhandlingerne går, og hvad man bliver enig om. Der har jo ikke været nogen som helst tvivl om, at regeringen gerne så, at retsafgifterne blev sat ned.

Nu er betænkningen, som jo er en ordentlig moppedreng, i høring, og jeg synes, den rigtige fremgangsmåde må være, at når høringssvarene foreligger, har vi alle politisk en mulighed for at læse dem grundigt igennem og gøre vores stilning op, og så bliver der jo en finanslovforhandling i efteråret, hvor man både kan tage høringsvarene og nye forslag ind og sammen med regeringen indgå en aftale, der betyder, at retsafgifterne bliver nedsat.

Men jeg må blankt erkende, at det ikke er muligt for mig på nuværende tidspunkt at forudsige, hvordan finanslovforhandlingerne går, ej heller hvad man bliver enige om med hensyn til ikrafttrædelsestidspunkt eller andre ting vedrørende det lovforslag. Det vil nok være for tidligt at tage fat på noget, som ikke er til at forudsige på nuværende tidspunkt. Jeg kan simpelt hen ikke sige, hvordan sådan en finanslovforhandling vil ende, og hvorvidt man vil blive enig om, at det er noget, der skal fremsættes straks til ikrafttrædelse med det samme, eller om det er noget, der tager længere tid. Det vil jo bero på den politiske vilje, kan man sige.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Line Barfod for sin sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jo, men nu er det jo regeringen, der har rådighed over de finanslovudspil, der kommer, så hvis regeringen prioriterer, at man gerne vil have lavet den her kraftige nedsættelse af retsafgiften, så kunne regeringen jo prioritere at tage det med i sit eget finanslovudspil. Det ville jo dog være noget bedre, end at det er os andre, der skal prøve at komme med det. Vi bidrager gerne til forslag til finansiering.

Det, jeg gerne ville høre, er: Ministeren lyder lidt, som om det er sådan et ønske og noget, man burde gøre osv., men kan ministeren ikke bekræfte, at vi faktisk er i en situation, hvor Retsplejerådet siger, at vi er på kant med menneskerettighederne, fordi retsafgifterne er så høje, at man kan risikere, at folk bliver afskåret fra at få prøvet deres sag ved domstolene? Hvis de f.eks. har en sag mod de offentlige myndigheder, bliver de afskåret fra at få prøvet den sag, fordi retsafgifterne er så høje.

Der har faktisk været spørgsmål ved Højesteret, der er blevet afværget i sidste øjeblik ved, at folk har fået fri proces, men det er faktisk en ret alvorlig sag det her; det er ikke noget, som bare er sådan et almindeligt ønske om projekter, vi gerne vil have gennemført, men noget, som Retsplejerådet betegner som meget vigtigt at få gjort noget ved.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kan bekræfte rent politisk, at jeg synes, den her sag er meget vigtig at få gjort noget ved. Det kan ikke være rigtigt, at det er umuligt for befolkningen at få adgang til at få retfærdighed, fordi afgifterne ganske enkelt er for høje.

Derfor har regeringen også ved flere lejligheder, jeg tror endda ved to gentagne finanslovforhandling sammen med Dansk Folkeparti, tilkendegivet, at det er noget af det, man gerne vil se på, og beslutningen er altså, at til efteråret er det noget af det, der skal indgå i finanslovforhandlingerne.

Men nu er jeg ikke finansminister, og finanslovforslaget for 2005 er jo ikke færdiggjort på nuværende tidspunkt, og derfor kan jeg jo ikke sige, hvad der vil indgå i regeringens udspil, eller hvordan det vil indgå i finanslovforhandlingerne. Det, jeg kan sige, og det, jeg kan love, er, at det vil indgå i finanslovforhandlingerne, så de partier, der har et ønske om at medvirke til at nedsætte afgifterne og dermed gøre det billigere

for borgerne at få adgang til domstolene, får rig lejlighed til at bidrage til det under finanslovforhandlingerne.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger, og så er det fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Venstre har i opposition i flere omgange fremsat forslag til en retssikkerhedsreform, og vi er i færd med at gennemføre en del af det. Vi har også i det forslag fremhævet, at det skulle være lettere at få sin ret, specielt over for det offentlige. Derfor er det naturligvis pinefuldt at stå her på talerstolen ganske pengeløs og se Enhedslisten rende med alle mine formuleringer om skat på retfærdighed; det kunne jeg jo selv have skrevet.

Hermed har jeg jo så også sagt, at vi i Venstre er meget optaget af at se på den retsafgift, men vi må altså også erkende, at vi står uden penge i øjeblikket.

Derudover vil jeg altså godt understrege den fremhævelse, som fru Line Barfod også har foretaget i forslaget vedrørende hele problemstillingen med de mange sager mod det offentlige.

Kl. 17.10

Vi er selvfølgelig også ganske enige i, at i det omfang vi overhovedet kan få klare love og få færre sager, er det naturligvis at foretrække.

Men der er jo altså også en mulighed for, at man dér tænker i de baner: Skulle der så være en særlig retsafgift, hvis det er sagsanlæg mod det offentlige? Jeg kan ikke tale på andre end Venstres vegne. Det er noget, vi har diskuteret hos os, og det vil ligge i en naturlig forlængelse af det, vi har sagt i vores retssikkerhedsreformforslag, men som justitsministeren gjorde opmærksom på, vil det jo bero på en forhandling med flere partier, for det er ganske mange penge, det drejer sig om, og de skal jo findes et andet sted.

Der skal ikke være nogen tvivl om, at vi i Venstre har meget sympati for tanken om at få nedsat retsafgifterne, men vi må altså sige ærligt og redeligt, at vi møder ikke op med nogle penge, og derfor kan vi altså ikke stemme for forslaget på nuværende tidspunkt.

Jeg skal hilse og sige fra den konservative ordfører, der er til møde, at Det Konservative Folkeparti heller ikke kan stemme for forslaget.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Nu hørte vi lige før justitsministeren sige, at hun ikke var finansminister, og fru Birthe Rønn Hornbech siger nu, at hun ikke har nogen penge med, og det ved vi selvfølgelig godt at Venstres ordfører ikke har, men Venstres finansminister må jo dog være en person, som fru Birthe Rønn Hornbech en gang imellem taler med, og det ville jo være ærgerligt, hvis det viser sig, at der er et stort, komfortabelt flertal her i Folketinget blandt retsordførerne for at få nedsat retsafgifterne, og det så ikke kunne lykkes, fordi der var en finansminister, som hverken var til at hugge eller stikke i.

Så jeg vil gerne spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om hun vil mobilisere nogle af alle sine mange kræfter på at tale med finansministeren.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Er gjort.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Tak.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det glæder mig, at fru Birthe Rønn Hornbech holder fast i den holdning, hun altid har haft, om at være imod skat på retfærdighed, og jeg er godt klar over, at stod det til fru Birthe Rønn Hornbech, så fandt vi også pengene.

Jeg vil godt høre, om fru Birthe Rønn Hornbech og Venstre vil overveje at være med i, at vi i en beretning eller andet, f.eks. i betænkningen fra Retsudvalget, lagde pres på med hensyn til, hvor hastigt det her skal gå, så det ikke er noget, der kan trække ud i årevis, men at vi rent faktisk understreger, at vi ikke ønsker at have nogle retsafgifter, der er så høje, at de kan afholde folk fra at få prøvet deres sager, især når vi snakker om sager mod det offentlige, og at det ikke er noget, der bare skal blive ved med at køre, sådan at vi fra Retsudvalgets side kan lægge pres på, at det her altså skal gå rimelig stærkt, og at det ikke er noget, der bare skal skydes ud i de næste mange år.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan selvfølgelig ikke lægge mig fast på, hvad vi vil sige under en andenbehandling eller i en

beretning nu, men det fremgår jo også af justitsministerens indlæg, at regeringen deler tanken om, at retsafgifterne skal sættes ned. Så lad os nu se. Nu går jeg ud fra, at fru Line Barfod stiller nogle spørgsmål, og at vi kan få nogle flere beregninger, og lad os så se, hvad vi når til inden sommerferien.

Men det er altså noget, der koster ganske mange penge, og det skal altså finansieres. De to ting må høre sammen: udgifter og indtægter.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der ser ikke ud til at være flere korte bemærkninger til fru Rønn Hornbech, og så er det hr. Morten Bødskov som ordfører.

Morten Bødskov (S):

Beslutningsforslaget er en opfølgning på debatten om et tidligere beslutningsforslag fra Enhedslisten – jeg tror det hed B 104 – om styrkelse af borgernes retsstilling. Debatten om retsafgifter vedrører derfor også denne her gang centrale hjørner af et moderne demokrati, nemlig spørgsmålet om borgernes retssikkerhed.

I dag er der desværre alt for mange eksempler på, at almindelige mennesker populært sagt kommer i klemme i systemet, og desværre, må vi sige, er eksemplerne ikke sjældne i det offentlige system. Den måde, vi har valgt at indrette vores civile retspleje på i dag, mener vi også fra Socialdemokratiets side kan konflikte med grundlæggende retsprincipper.

Helt overordnet er det for Socialdemokratiet for det første afgørende, at vores domstole er tilgængelige for alle, og at vi derfor alle har retten til at få afprøvet en sags retfærdighed, for det andet, at sagen får en forsvarlig behandling og løses inden for en rimelig tid, og for det tredje, at omkostningerne ved at føre en retssag for domstolene er acceptable.

Enhedslisten skal derfor også som sidst, da vi diskuterede det, have tak for at rejse denne her debat. Det er afgørende, at vi hele tiden er opmærksomme på, hvor og hvordan vi kan styrke borgernes retssikkerhed.

Kl. 17.15

Som forslagsstillerne også bemærker i beslutningsforslaget, er Retsplejerådets betænkning om det her emne netop nu i høring. Det var den daværende SR-regering, der jo som bekendt bad Retsplejerådet afgive den her betænkning om bl.a. retsafgifter og fri proces.

Vi deler i Socialdemokratiet Retsplejerådets principielle overvejelser om udformningen af

retsplejereglerne, men vi mener samtidig også, at vi, når vi nu har sat udvalget i gang med dets arbejde, i respekt for arbejdet må afvente resultatet af den høringsrunde, der foreligger, før det er muligt at danne sig et fuldstændigt overblik over de forslag, der stilles, og ikke mindst deres konsekvenser.

Så forventer vi – og vi er faktisk tilfredse med, at justitsministeren har været så klar i mælet – at der, når høringsrunden er færdig og afsluttet, vil komme et forslag fra regeringen, som det er muligt at tage stilling til, og det vil jo så indgå i debatten op til forslag til finanslov for 2005.

Det skal dog ikke afholde os fra her at gøre et par principielle bemærkninger som opvarmning til en forhåbentlig god debat om det her meget afgørende spørgsmål.

Vi mener som sagt, at der på det her område med den måde, det er indrettet på i dag, er problemer. Vi mener grundlæggende fra Socialdemokratiets side, at det skal være hurtigt, nemt og billigt for os som borgere at føre en sag eksempelvis mod det offentlige, og her er der i bredere forstand to områder, der skaber problemer: for det første retsafgiften og for det andet adgangen til at få tilkendt fri proces. Socialdemokratiet er klar til at se på ændringer af begge, dvs. både retsafgiften og adgangen til fri proces.

Vi mener som sagt, at det skal være hurtigt, nemt og billigt at føre sin sag. Det er dog værd at være opmærksom på, at retsafgifter, som Retsplejerådet også har været fremme med på et tidligere tidspunkt, jo tjener et formål: Det at have retsafgifter eller gebyrer, om man vil, af en vis størrelse er en beskyttelse mod helt urimelige sagsanlæg, det beskytter også mod en oppustning af sagsgenstanden, og dertil kommer, at størrelsen af retsafgiften som sagt kan begrænse antallet af urimelige sager og motivere til, at sagerne løses i fælles overensstemmelse eller et helt andet sted.

Som vi har været inde på tidligere i dag, er problemet, at det helt andet sted ikke findes i dag. Derfor vil vi også fra Socialdemokratiets side benytte lejligheden her til igen at slå et slag for vores tidligere diskuterede småsagsproces, hvor vi eventuelt kan gå så langt, at vi samler de her spørgsmål under en egentlig småsagsdomstol.

Som sagt er Socialdemokratiet meget positivt over for intentionerne i Enhedslistens forslag. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at den måde, vi har indrettet det på i dag, og den størrelse, afgifterne har, giver problemer og grundlæggende

de sætter spørgsmålstegn ved mulighederne for at få prøvet sin sag ved domstolene. Vi er enige i, at der skal ske noget. Vi finder det som sagt meget tilfredsstillende, at justitsministeren allerede har tilkendegivet, at spørgsmålet vil indgå i forhandlingerne om den kommende finanslov. Der er ingen tvivl om, at der skal ske noget.

Vi mener som sagt også, at på området her er det ikke bare det her spørgsmål, det er nødvendigt at få set på. Vi mener som sagt, at vi i respekt for processen, som den tidligere SR-regering satte i gang, nødvendigvis må afvente høringsrunden, og vi mener også, at spørgsmålet om en småsagsproces under en eller anden form også fortjener at blive en del af diskussionen på det her område.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Med hensyn til høringssvarene er jeg helt enig i, at vi skal afvente dem, før der skal tages stilling til lovgivning. Det ligger også i beslutningsforslaget og i den måde, det er udformet på, at man ikke binder sig til, at det skal gennemføres på en bestemt måde.

Jeg er glad for, at Socialdemokratiet støtter ideen om nedsættelse af retsafgifterne, og derfor vil jeg gerne høre, om Socialdemokratiet vil være villig til at gå med i en beretning eller betænkning eller andet fra Retsudvalget, så vi sikrer, at det kommer med i finanslovsforslaget, og at vi kan få sat retsafgiften ned allerede fra næste år, i stedet for at det skal vente yderligere et år eller to afhængigt af, hvad der sker med valg og alt muligt andet.

Så jeg vil godt høre, om Socialdemokratiet vil indgå i det under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Jeg håber ikke, jeg har efterladt nogen tvivl om, at vi mener, at der skal ske noget på det her område, og at vi selvfølgelig også er klar til at se på det her spørgsmål under det videre udvalgsarbejde, men jeg må sige, at jeg dog er lidt betrygget af, at justitsministeren så klart har meldt ud, at det vil være en del af et kommende udspil til finansloven. Så om det er nødvendigt eller ej, kan vi vente og se på, men hvis det bliver nødvendigt, så er Socialdemokratiet selvfølgelig klar til det også.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der ser ikke ud til at være flere korte bemærkninger. Så skal vi have hr. Dalgaard på talerstolen som ordfører.

Per Dalgaard (DF):

Dansk Folkeparti er enig i, at de nuværende retsafgifter er alt for store. Vi er også enige i, at de høje retsafgifter kan medføre, at borgerens retsstilling bliver ringere, idet åbenlyse sager ikke føres, fordi omkostningerne for borgeren er alt for store. Derfor var Dansk Folkeparti i øvrigt også imod, dengang den gamle socialdemokratiske regering gennemførte forhøjelserne af retsafgifterne, men det synspunkt vandt ikke gehør dengang.

Kl. 17.20

Dansk Folkeparti er i forbindelse med de finanslovsforhandlinger, der skal gennemføres for finansloven for 2005, indstillet på, at en nedsættelse af retsafgifterne er noget af det, der kommer på dagsordenen. Vi er glade for, at justitsministeren også har nævnt, at det overvejes som noget, der skal indgå i forbindelse med de finanslovsforhandlinger, der skal finde sted. Det er jo finanslovstof, og det er nogle store summer, der er tale om, og derfor er vi nødt til at lade det indgå som et led i de forhandlinger, som finansloven for 2005 kræver.

I de forhandlinger, som vi dér sikkert deltager i, vil vi kræve, at de retsafgifter, der findes i dag, bliver reguleret på en måde, så det kan tilfredsstille et ønske herom, hvilket rent faktisk også er synspunktet omkring det, nemlig at de er for høje i dag, og dermed skal der ske en nedsættelse af dem.

Derfor kan vi for nuværende ikke støtte det beslutningsforslag, der ligger, men vi vil vente på, at det indgår i forhandlingerne for finansloven for 2005.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg vil lige bede hr. Per Dalgaard om at bekræfte, at de partier, der stemte imod forhøjelsen af retsafgiften under den tidligere regering, faktisk har flertal i dag og har haft det i efterhånden 2½ år, så man har haft rig lejlighed til at sætte retsafgiften ned igen, hvis man prioriterede at gøre det. Man har så sagt, at man afventede Retsplejerådets betænkning. Den ligger der nu.

Derfor vil jeg gerne høre, om Dansk Folkepartis ordfører kan sige, at Dansk Folkeparti helt sikkert vil være med til at sætte retsafgifterne

ned, vil have det med i deres finanslovsoplæg, og om man under udvalgsarbejdet i Retsudvalget vil være med til en form for beretning, betænkning eller andet, hvor vi lægger pres på for at sikre, at det bliver nu, der sker noget, og ikke først om flere år.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Der var jo mange ting, der skulle tages fat i i forbindelse med regeringsskiftet i 2001, og det her har så været en af de ting, som har været prioriteret længere ned i forhold til så mange andre ændringer, der skulle ske.

Men jeg kan bekræfte, at vi er interesseret i, at i forbindelse med finanslovsforhandlingerne for 2005 er det her noget, der indgår som et meget stærkt element, og at det skal ende med, at de nuværende retsafgifter sænkes. Hvor meget tør jeg selvfølgelig ikke sige noget om, for det er nogle specifikke forhandlinger, som jeg ikke fører.

Hvorvidt vi så i Retsudvalget skal være med i en eller anden betænkning eller beretning, som kan lægge yderligere pres på regeringen, ved jeg ikke. Måske har det ingen betydning, fordi det ender med, at retsafgifterne *bliver* sat ned i forbindelse med 2005. Det er der ingen tvivl om.

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Barfod for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det sidste synes jeg lyder meget spændende, når hr. Per Dalgaard siger, at der ikke er nogen tvivl om, at retsafgifterne bliver sat ned for 2005. Hvis det står til troende, så er jeg sådan set helt tilfreds. Det er det, der er formålet med beslutningsforslaget, og så er det jo fint.

Om hr. Per Dalgaard vælger at få det gennemført på den ene eller den anden måde, er sådan set mig underordnet. Det vigtige for mig er, at det bliver gennemført. Så hvis hr. Per Dalgaard kan sige, at det bliver gennemført for 2005, så er jeg meget glad.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Ud fra den kendsgerning, som fru Line Barfod helt sikkert også er fuldstændig klar over, at det jo ikke er mig alene, som kan stå og love noget helt specifikt, så kan jeg i hvert fald sige så meget, at det element, der handler om, at retsafgif-

terne skal sættes ned, er noget af det, der vil indgå i Dansk Folkepartis forhandlinger med regeringen i forbindelse med den nye finanslov.

Jeg kan sagtens sige, at selvfølgelig bliver de sat ned, hvis det kun er 1 krone, de bliver sat ned med, men det ville jo være fuldstændig latterligt. Men så har jeg jo ikke sagt noget usandt. Så derfor vil jeg ikke sætte noget beløb på af nogen art. Men jeg kan garantere fru Line Barfod, at det er et element, der indgår meget kraftigt i Dansk Folkepartis forhandling i forbindelse med finansloven for 2005.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Uanset hvor mange forbehold hr. Per Dalgaard nu prøver at tage i forbindelse med sit afgivne løfte, vil jeg godt minde hr. Per Dalgaard om, hvad fru Line Barfod sagde for et øjeblik siden. Dansk Folkeparti og V og K har flertal her i Folketinget. Og det vil formentlig være fuldstændig usandsynligt, at regeringen kan få en finanslov igennem uden Dansk Folkeparti. Så Dansk Folkeparti står med nøglen til at få retsafgifterne nedsat. Derfor er det jo fantastisk spændende, at Dansk Folkeparti nu har udstedt et klokkeklart løfte fra Folketingets talerstol om at nedsætte retsafgifterne med virkning fra den 1. januar 2005.

(Kort bemærkning).

Per Dalgaard (DF):

Det glæder mig da, at jeg om ikke andet så i hvert fald denne gang har gjort fru Elisabeth Arnold glad i forbindelse med alle de forhandlinger, vi har haft i løbet af i dag. Det kan da kun glæde mig.

Kl. 17.25

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Der er vist ikke flere korte bemærkninger, og så er det fru Anne Bastrup som ordfører.

Anne Bastrup (SF):

Med det her forslag får Enhedslisten jo gjort op med den ændring af retsafgiften, som vi lavede i forbindelse med finanslovaftalen i 1999-2000, sådan som jeg husker det, og de penge var øremærkede til Måltidets Hus og til helhedsskolen, men de penge er der jo ikke længere brug for, fordi Måltidets Hus ikke blev lavet, og helhedsskolen blev heller ikke lavet.

Det lange af det korte er, at regeringen nu via denne her forøgelse af retsafgifterne har fået en

pengemaskine. Vi har jo tidligere i dag haft en diskussion om, hvorvidt regeringen, når det drejer sig om overvågning af den for hurtige trafik på motorvejen, ville have den type pengemaskiner, men det ville man ikke.

For SF er det vigtigt, at retsafgifterne bliver nedsat på en sådan måde, at vi ikke beskatter retssikkerheden, så derfor har jeg tilsagn fra SF's folketingsgruppe om, at jeg kan støtte det her forslag.

Elisabeth Arnold (RV):

I lighed med Venstres ordfører skal jeg også stå heroppe og sige, at det jo er lidt ubehageligt at skulle være ordfører på det her forslag, ikke fordi jeg har sagt så meget om, at det her er en skat på retfærdighed, men fordi jeg jo har været med til at forhøje afgifterne for nogle år siden, men vi kan så konstatere nu, at de formål, som afgifterne skulle finansiere, ikke mere er til stede.

Men i øvrigt har jeg også fået mange vrede henvendelser fra mit bagland og fra mine partifæller rundt omkring i landet, som har sagt, at det burde vi ikke have gjort, så jeg har ikke nogen større betænkeligheder ved at sige, at vi også gerne vil være med til at sænke afgifterne igen, og det har vi i øvrigt også sagt tidligere. Så det er en rigtig vej, man er inde på her.

Jeg vil gerne rose Enhedslisten for at tage initiativ med dette beslutningsforslag, fordi vi jo får lagt en eller anden form for pres på justitsministeren om at få fremsat det her forslag, og det skulle gerne kunne virke allerede fra den 1. januar 2005.

Men jeg vil godt advare imod to ting.

For det første vil jeg gerne advare Dansk Folkeparti, som nu har udstedt et klokkeklart løfte om at få retsafgifterne nedsat – og Dansk Folkeparti sidder med nøglen til det hele.

Jeg vil også gerne advare mod en for stor optimisme baseret på justitsministerens velvilje. Vi har tidligere været udsat for at forhandle med justitsministeren, f.eks. om kriminalforsorgen og politiet, og fået meget venlige tilkendegivelser og været næsten sikre på, at vi var helt enige, for derefter at have fået helt klare linjer fra finansministeren om, at vi aldeles ikke var enige.

Så der skal ikke blot skaffes flertal her i Folketinget, der skal også skaffes enighed med finansministeren om, hvordan disse retsafgifter nedsættes på den mest hensigtsmæssige måde. Så derfor tror jeg, det er vigtigt, at Folketinget gør, hvad vi kan for at lægge pres på hele regeringen for at få retsafgifterne nedsat.

Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Jann Sjørnsen (KD):

Kristendemokraterne synes, at det er et rigtigt forslag, som Enhedslisten her har fremsat.

Forslaget går jo ud på ganske simpelt at pålægge regeringen at fremsætte et lovforslag, som indebærer en markant sænkning samt en omlægning af retsafgifterne i civile retssager, således at loven kan træde i kraft den 1. januar 2005.

Man kan selvfølgelig diskutere, hvordan et parti overhovedet kan tillade sig at slippe af sted med så simpelt et forslag, som ikke giver nogen som helst retning i hverken øst eller vest om, hvordan retsafgifterne så skal nedsættes.

Men når vi synes, det er tilladeligt, at Enhedslisten gør det i sit beslutningsforslag her i dag, så er det jo selvfølgelig, fordi baggrunden for beslutningsforslaget er Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje III, og at der deri er givet anvisninger, og at formålet med beslutningsforslaget jo i virkeligheden er at sætte skub i en proces, der kunne føre til, at regeringen kommer med et initiativ. Netop derfor synes vi, at det er i orden.

Jeg vil også godt sige, at vi fra Kristendemokraternes side har noteret os, at Enhedslisten, på trods af at man ikke sætter konkrete beløb og grænser på i forhold til, hvordan retsafgifterne skal nedsættes, estimerer, at det vil betyde et provenutab for statskassen på 100 mio. kr.

Kl. 17.30

Det synes jeg er reelt at man gør, og det må så også være rigtigt, når vi her fra talerstolen i dag siger, at vi støtter beslutningsforslaget, at sige, at vi så har vilje til at prioritere det spørgsmål i forbindelse med de forestående finanslovforhandlinger om finansloven for 2005, og at det på den måde også vil indgå i Kristendemokraternes forhandlingsoplæg til de kommende finanslovforhandlinger, at man skal finde de penge og altså også i den forbindelse sørge for, at retsafgifterne bliver nedsat.

Alle de ting er jo sagt fra vores side, fordi vi ikke mener, at retsafgifter skal være en pengemaskine for staten, men at borgerne selvfølgelig gennem diverse afgifter skal være med til på en nuftig vis at betale for de omkostninger, der jo måtte være i forbindelse med civile sager, fogsager osv., eller tinglysning af forskellige dokumenter.

Men det skal vel at mærke efter vores opfattelse være omkostningsbestemte afgifter, og der har Retsplejerådet jo klart peget på, at det ikke

er tilfældet i dag. Så derfor er det rimeligt, ikke bare ud fra det synspunkt, men også ud fra det synspunkt, at vi kan gøre det lettere for borgerne at føre sager og få sager gennemført, at man går i den retning, som Retsplejerrådet nævner.

Så med disse ord kan vi sige, at vi støtter beslutningsforslaget, som jo i sin tekst om, hvad forslaget går ud på, er ganske simpelt, men på den anden side også ganske vigtigt, i forhold til at vi får sat gang også i denne sag.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Ordføreren for forslagsstillerne.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke for opbakningen til forslaget, hvor både ministeren og alle ordførerne jo har givet udtryk for, at man er enig i intentionen og ønsker retsafgifterne sat ned. Det tegner jo godt for fremtiden, og så må vi se, om løfterne bliver indfriet. Men det glæder mig, at vi er kommet så langt.

Det er jo helt afgørende i et retssamfund, at vi ikke lægger skat på retfærdighed, at vi sikrer, at man faktisk har mulighed for at få prøvet sin sag ved domstolene, at man ikke på grund af alt for høje afgifter bliver afskåret fra, som vi har set eksempler på, f.eks. at få prøvet, om det har været i orden, når en kommune har frataget en førtidspensionist hjemmehjælp og andet. Det er vigtigt, at man kan få de sager prøvet.

I Enhedslisten så vi jo allerhelst, at vi brugte den svenske model og simpelt hen bare havde et fast gebyr på 500 kr., men vi mener, at det forslag, der ligger fra Retsplejerrådet, er et stort skridt på vejen, hvor man sætter retsafgiften kraftigt ned og lægger et helt klart loft på i sager mod det offentlige.

Vores beslutningsforslag har, som det også er fremgået af debatten, ikke lagt sig fast på, at det skal være lige præcis den udformning, som Retsplejerrådet er kommet med, netop for at give mulighed for at udforme det i forhold til de hørings svar, der måtte komme under høringen. Men vi mener, det er vigtigt, at vi får gjort noget ved problemet nu.

Når problemet er så alvorligt, at Retsplejerrådet kom med en betænkning i utide, hvor de udtalte, at her havde vi altså et problem, hvor vi var på kant med menneskerettighederne og kunne risikere at blive dømt ved Menneskeret-

tighedsdomstolen, så er det noget, vi som politikere må tage ganske alvorligt.

Jeg kan ikke lade være med at synes, at det er lidt mærkeligt, at man ikke prioriterer det højere hos det flertal, som har lavet finanslove, som var i mindretal, dengang retsafgiften blev forhøjet, og var imod, at den blev forhøjet, men som siden har haft flertal, og som har haft rig lejlighed til at sætte retsafgiften ned igen.

Selvfølgelig er 100 mio. kr. eller deromkring, hvis det er det, det kommer til at koste, mange penge, men når man ser på, hvor mange milliarder man lige har været i stand til at dele ud i paknikpakken, så skulle det være muligt også at finde 100 mio. kr. til at løse et så væsentligt problem, hvor man altså kan risikere at blive dømt ved Menneskerettighedsdomstolen, fordi man krænker væsentlige grundlæggende retsprincipper.

Så er der spørgsmålet om, hvor hurtigt det skal gå. Der vil jeg sige, at der vil vi da holde Dansk Folkeparti fast på, at hr. Per Dalggaard nu har sagt, at der uden tvivl vil komme en nedsættelse af retsafgifterne allerede fra den 1. januar 2005. Det mener vi er meget vigtigt at vi holder fast i, og vi vil også arbejde for i udvalget, at det kommer med under finanslovforhandlingerne, at vi også holder justitsministeren fast på, at der skal ligge et lovforslag, så det kan træde i kraft den 1. januar 2005, så man ikke først går i gang med at lave lovforslaget engang i november eller december måned, og så kommer det først engang til næste år, og der kommer måske endda et valg indimellem osv.

Kl. 17.35

Vi mener, det er helt afgørende, at vi får løst det her problem nu, og derfor håber vi, at det kan lykkes at fastholde Dansk Folkeparti på det meget klare løfte, der nu er givet, for hvis Dansk Folkeparti siger, at det er et krav for dem, en betingelse for dem i forhold til et finanslovforlig, vil det jo blive gennemført.

Så det er en god dag for de mange, der ønsker at komme af med skatten på retfærdighed og sikre, at man fremover kan få prøvet sin sag uden at blive forhindret af alt for høje retsafgifter. Jeg takker meget for debatten.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Første behandling af lovforslag nr. L 190: Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder, lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og forskellige andre love. (Etablering af tagboliger og omdannelse af ledige erhvervslokaler til boliger).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).
(Fremsat 24/3 2004).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Søren Gade (V):

Det fremsatte lovforslag, vi her behandler, har som hovedformål at skabe flere boliger i områder, som i dag så at sige er fyldt op, og som ikke umiddelbart har mulighed for at øge boligmassen, eksempelvis i centrum af større byer.

For at få flere boliger gives der i lovforslaget økonomiske incitamenter for at nå dette mål at skabe flere boliger. Det betyder, at der eksempelvis i private udlejningsejendomme fra før 1966 og i private andelsboligforeninger kan etableres nye boliger i tagetagen, som nu kan sælges som ejerlejligheder. Det er det nye i forhold til lovgivningen i dag. Disse nye boliger kan tilvejebringes enten gennem indretning af en uudnyttet tagetage eller også igennem tilbygning af en eller flere etager på den nuværende bygning.

Lovforslaget giver endvidere mulighed for, at en ejendom, som indeholder både erhverv og bolig, de såkaldte 80/20-ejendomme, kan opdeles i ejerlejligheder med henblik på at etablere flere boliger i den del af bygningerne, der har været anvendt til erhvervsformål, og som måske pludselig er blevet ledig. Det skal her understreges, at det kun er ledige erhvervslejemål, som kan omdannes til ejerlejligheder, og at disse nye

boliger skal være på mindst 85 m². Er der i denne type ejendom lejere, bliver deres vilkår ikke ændret. Ved en eventuel fraflytning kan denne tidligere udlejningsbolig dog sælges som en ejerlejlighed.

Lejernes rettigheder vil ikke blive forringet af forslaget, men der skal selvfølgelig udarbejdes nye vedtægter for den enkelte ejendom, når den måske fremover vil indeholde blandede boligformer, nøjagtig som det er i den type ejendomme andre steder på boligmarkedet i dag. Det skal også understreges, at de tilbageværende lejere vil være beskyttet af lejeloven.

I Venstre er vi tilhængere af blandede boligformer. Vi er tilhængere af, at der bygges flere boliger i områder med boligbehov, som i dag er fyldt op, og hvor det ikke er muligt at opføre boliger, og vi er tilhængere af flere valgmuligheder for både lejere, andelsforeninger og private. Derfor er det et godt lovforslag, som forventes at ville give op til 2.000 boliger i en 5-års-periode til gavn for både boligsituationen og beskæftigelsen.

Jeg skal derfor afslutningsvis tilkendegive, at Venstre støtter det fremsatte lovforslag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil blot spørge hr. Søren Gade, om man fra Venstres side vil være indstillet på at gå ind og forhandle seriøst med oppositionen om etablering af boliger i taglejligheder, for tagboliger er som udgangspunkt en god idé. Det er vi enige om. Men så kommer ministeren – og det er jo ikke sikkert, at det er Venstres skyld, det kunne man selvfølgelig godt have en mistanke om, men vi må jo få opklaret, hvor det kommer fra – og sniger sit salg af almene boliger ind ad bagdøren ved hjælp af det her forslag.

Jeg vil godt spørge, om Venstre vil give tilsagn om, at det kan vi tage ud, for så vil vi jo kunne forhandle reelt om det og måske endda få et samlet Folketing bag ved gennemførelsen af sådan en reform. Men hvis det i virkeligheden drejer sig om, at man her har fundet en udvej til at få solgt nogle almene boliger, lægger det jo gift for forhandlingerne allerede fra starten.

Kl. 17.40

(Kort bemærkning).

Søren Gade (V):

Lovforslaget, vi behandler her i dag, har ikke noget med salg af almennyttige boliger at gøre. Jeg har noteret mig, at der i et af notaterne står,